

Vergaderjaar 2014–2015

34 259

Initiatiefnota van het lid Van Klaveren over het verlies van de ANBI-status bij het faciliteren van geweldspredikers

Nr. 2

INITIATIEFNOTA

1. Inleiding

Met deze nota stelt de initiatiefnemer voor om instellingen die geweldspredikers of aan terreurorganisaties gelieerde predikers uitnodigen en/of faciliteren, en aangemerkt zijn als ANBI (algemeen nu beogende instelling), dit fiscale voordeel per definitie te ontnemen.

Vooropgesteld dat de initiatiefnemer van mening is dat geweldspredikers nooit ruimte zouden moeten krijgen in Nederland en dat de meest structurele oplossing het sluiten van de faciliterende instelling en een inreisverbod voor buitenlandse geweldspredikers zou zijn, handelt deze nota over een maatregel die de instelling die een geweldsprediker naar Nederland haalt ook direct financieel raakt.

Verder is de genoemde maatregel relatief snel te realiseren, ook als onderdeel van een bredere aanpak. Ten slotte is het principieel onjuist dat de Nederlandse belastingbetaler nu fiscaal bijdraagt aan het verkondigen van een boodschap die haar eigen open samenleving ondermijnt.

Steeds vaker worden de autoriteiten geconfronteerd met de vraag welke mogelijkheden er bestaan om te voorkomen dat genoemde (islamitische) geweldspredikers in Nederland een podium krijgen.

Men richt zich hierbij vrijwel alleen op de prediker in kwestie. De initiatiefnemer is echter van mening dat het probleem breder dient te worden aangepakt en dus ook de faciliterende instelling altijd moet worden meegenomen.

In deze initiatiefnota zal na een schets van de achtergrond en het bestaande wettelijk kader ook een voorstel tot wetswijziging volgen.

Deze nota vormt primair een eerste aanzet.

2. Achtergrond

2.1 Islamitisch fundamentalisme

Met de enorme immigratiestromen van de afgelopen decennia deed ook de islam zijn intrede in onze samenleving.

Dat deze ontwikkeling niet gedefinieerd hoeft te worden als een verrijking mag onder meer blijken uit de vele problemen die met de fundamentalistische lezing van deze levensbeschouwing samenhangen en ook mee zijn gekomen. Te denken valt aan huwelijksdwang, groeiend islamitisch antisemitisme en homofobie. Maar ook gedwongen isolement van (islamitische) vrouwen, geweld en intimidatie jegens islamcritici en andersgelovigen zijn problemen die samenhangen met deze ontwikkeling.

Westerse kernwaarden zoals de gelijkheid van man en vrouw, de seculiere rechtsstaat, individuele vrijheid en de vrijheid van meningsuiting komen onder druk te staan. Deze «botsing der beschavingen», zoals professor Huntington het in de jaren '90 al noemde, manifesteert zich op verschillende wijzen.

Zeker predikers die niet de rechtsstaat als gegeven en leidende context accepteren, en een gewelddadige boodschap uitdragen en/of gelieerd zijn aan een terreurorganisatie, vormen een gevaar voor de openbare orde en veiligheid.

Daarnaast staat het faciliteren van betreffende predikers uiteraard ook de integratie in de weg. Behalve het voorkomen dat deze figuren het land binnenkomen zou ook het bieden van een platform aan deze personen op alle mogelijke manieren moeten worden ontmoedigd.

2.2 Geweldspredikers en terreurvrienden

Recent werden verschillende islamitische geweldspredikers en predikers die aan terreurorganisaties zijn gelieerd, uitgenodigd in Nederland.

Zo was het Stichting Rohamaa (uit Rijswijk) die Othman al Khamis wilde laten spreken. De heer Al Khamis is prominent lid van de Koeweitse Raad van Toeschouwers. Een initiatief dat met miljoenen dollars en wapenleveranties terroristische groepen als al-Nusra en Ahrar al-Sham steunt.

In Helmond nodigde de Fajr-moskee Sa'ad Ateeq al-Ateeq uit. Deze prediker riep onder meer op tot de vernietiging van joden, christenen en sjitische moslims. De burgemeester bewoog het bestuur er uiteindelijk toe de uitnodiging in te trekken (overigens op aandringen van de veiligheidsdiensten).

En in Gouda was het de Assalam-moskee die in het kader van fondsenwerving voor de omstreden El Wahda-moskee (de megamoskee), de heer sjeik Tarik Ibn Ali uitnodigde. Tarik «Ibn Ali» Chadlioui wordt gelieerd aan jihadisten in Syrië, het verboden Sharia4Belgium en de gewelddadige Duitse organisaties Millatu Ibrahim en Dawa FFM.

Maar ook de uitnodigingen aan de Saoedische al-Qarni, die stelde dat de kelen van ongelovigen en afvallige moslims doorgesneden dienen te worden en de Britse sjeik Al Haddad, die uitdraagt dat overspeligen gestraft moeten worden middels steniging, zorgden begrijpelijkerwijs voor maatschappelijke onrust.

De anti-westerse en gewelddadige boodschap die figuren als hierboven verkondigen, passen niet in onze open samenleving. Toch werden en worden velen (soms meerdere keren) uitgenodigd door islamitische stichtingen uit Nederland. Dit moet, wat de initiatiefnemer betreft, zo spoedig mogelijk stoppen.

Zoals in de inleiding beschreven, ziet de initiatiefnemer hier meerdere oplossingsrichtingen, maar is het ontnemen van het fiscale voordeel dat zeer veel (dus ook islamitische) stichtingen genieten (middels de ANBI-status), relatief eenvoudig te realiseren. Verder kan het een onderdeel zijn van een breder pakket aan maatregelen en is het principieel verkeerd dat de Nederlandse belastingbetaler bijdraagt aan het verkondigen van een geweldsboodschap die de eigen open samenleving ondermijnt.

2.3 ANBI

ANBI staat voor algemeen nut beogende instelling. Een organisatie kan een ANBI zijn, als ze zich voor minstens 90% inzet voor het algemeen belang.

ANBI's kunnen gebruikmaken van bepaalde belastingvoordelen bij erven, schenken en de energiebelasting. Instellingen die de belastingdienst als ANBI aanwijst, genieten deze belastingvoordelen.

Momenteel kent Nederland meer dan 175 islamitische instellingen die worden aangeduid als ANBI. Gelukkig hebben de meeste van deze organisaties natuurlijk geen kwaad in de zin. Het gaat de initiatiefnemer dan ook specifiek om die instellingen die zich schuldig maken aan het uitnodigen en faciliteren van geweldspredikers (en predikers die gelieerd zijn aan een terreurorganisatie). Eerder genoemde islamitische stichtingen (in paragraaf 2.2) worden, ondanks dat zij zich hier schuldig aan maakten, allemaal nog steeds aangemerkt als ANBI.

3. Wettelijk kader

3.1 Bestaande wetgeving

Momenteel biedt de wet slechts beperkte mogelijkheden om instellingen die predikers met een geweldsboodschap uitnodigen, de ANBI-status te ontnemen.

De Algemene Wet inzake Rijksbelastingen stelt in artikel 5b, achtste lid, het volgende:

«Een instelling wordt eveneens door de inspecteur niet, of niet langer, als algemeen nut beogende instelling aangemerkt indien de instelling, een bestuurder van die instelling, een persoon die feitelijk leiding geeft aan die instelling of een voor die instelling gezichtsbepalende persoon door een Nederlandse rechter onherroepelijk is veroordeeld wegens het opzettelijk plegen van een misdrijf als bedoeld in artikel 67, eerste lid, van het Wetboek van Strafvordering, mits:

- a. het misdrijf is gepleegd in de hoedanigheid van bestuurder, feitelijk leidinggevende of gezichtsbepalend persoon van de instelling;
- b. nog geen vier kalenderjaren zijn verstreken sinds de veroordeling, en
- c. het misdrijf gezien zijn aard of de samenhang met andere door de algemeen nut beogende instelling of genoemde personen begane misdrijven een ernstige inbreuk op de rechtsorde oplevert.»

Instellingen kunnen nu dus de ANBI-status verliezen indien een bestuurder, leidinggevende of een voor de organisatie gezichtsbepalende figuur onherroepelijk is veroordeeld wegens het opzettelijk plegen van een misdrijf als bedoeld in artikel 67, eerste lid, van het Wetboek van Strafvordering (het gaat dan om misdrijven waarvoor voorlopige hechtenis kan worden opgelegd) en wanneer aan de eisen zoals genoemd onder a tot en met c is voldaan.

De initiatiefnemer is de mening toegedaan dat de wet verdere aanscherping behoeft. Iedere organisatie dient per definitie de ANBI-status te verliezen indien men een geweldsprediker of prediker die gelieerd is aan een terreurorganisatie uitnodigt en/of faciliteert.

De bestaande beperking dat het moet gaan om iemand van de organisatie zelf en dat deze persoon ook veroordeeld dient te zijn, is in geval van het uitnodigen en/of faciliteren van een geweldsprediker (of prediker met terreurbanden) dus niet van toepassing.

Zodra bij de NCTV (Nationaal Coördinator Terrorismebestrijding en Veiligheid) bekend is dat een organisatie een geweldsprediker (of prediker met terreurbanden) heeft uitgenodigd zal de NCTV de inspecteur van belasting informeren. Deze zal vervolgens de organisatie in kwestie niet langer als algemeen nut beogende instelling aanmerken. De ANBI-status komt dan per direct te vervallen.

3.2 Wijziging van de wet

Om bovenstaande te realiseren stelt de initiatiefnemer daarom voor de wet te wijzigen.

In artikel 5b van de Algemene wet inzake rijksbelastingen zou, onder vernummering van het negende en tiende lid tot tiende en elfde lid, een lid kunnen worden ingevoegd, luidende:

9. Een instelling wordt eveneens door de inspecteur niet, of niet langer, als algemeen nut beogende instelling aangemerkt, indien de instelling, een bestuurder van die instelling, een persoon die feitelijk leiding geeft aan die instelling of een voor die instelling gezichtsbepalende persoon, een spreker die oproept tot geweld, of op grond van door hem gedane uitlatingen of gedragingen redelijkerwijs in verband kan worden gebracht met een terroristische organisatie, uitnodigt op een voor publiek toegankelijke bijeenkomst van die instelling.

Toelichting:

Artikel 5b, negende lid (nieuw) betreft een verruiming van de mogelijkheid een aanvraag van een instelling om aangewezen te worden als algemeen nut beogende instelling af te wijzen, dan wel die status in te trekken.

Afwijzing of intrekking kan plaatsvinden op het moment dat de instelling of een daaraan gelieerd persoon een spreker uitnodigt die oproept tot geweld.

Onder geweld vallen de geweldsdelicten die ons Wetboek van Strafrecht kent. Het gaat hier om delicten die gekenmerkt worden door fysieke gedragingen van de verdachte als gevolg waarvan letsel of schade is of zou kunnen ontstaan bij personen, dieren en/of goederen.

Voorts kan afwijzing of intrekking plaatsvinden als de uitgenodigde spreker op grond van zijn uitlatingen of gedragingen redelijkerwijs in verband kan worden gebracht met een terroristische organisatie.

Met een terroristische organisatie wordt bedoeld een organisatie met een terroristisch oogmerk, bedoeld in artikel 83a van het Wetboek van Strafrecht.

4. Conclusie en aanbeveling

De huidige wetgeving is niet toereikend als het gaat om het niet langer laten aanmerken van een instelling als ANBI, nadat deze een geweldspre-diker of prediker met terreurbanden heeft uitgenodigd.

De aanbeveling van de initiatiefnemer is een wijziging van de wet, zoals beschreven in paragraaf 3.2. De Kamer wordt gevraagd in de stemmen met deze aanbeveling.

5. Financiële consequenties

De financiële consequenties zijn nog niet bekend.

Van Klaveren